

Objem zvoka

Časopis TIM-a za polžev vsadek, Center za sluh in govor Maribor, Vinarska 6, Maribor

Polžev vsadek	2
Uvodnik	3
Pomen rehabilitacije in učenja poslušanja za odrasle	4
Ti povem še eno zgodbo?	5
Noël Janis-Norton: Mirnejše, lažje in srečnejše življenje in vzgajanje	7
Kako pogosta vnetja ušes vplivajo na govorni razvoj predšolskega otroka?	8
19. piknik uporabnikov polževega vsadka in njihovih družin	10
Slike z 19. piknika uporabnikov polževega vsadka in njihovih družin	12
Intervju z Lucijo Barbaro Mlakar	14
Konferenca Cochlear: Listening to Learn 2015	15
Izzivi vključevanja naglušnega otroka v vrtec	16
S polževim vsadkom v bolnišnici	17
Letošnje novosti pri Cochlearju	19
Pogovor z Anejem	21
Kaj je pod dežnikom?	22

Informacije

Z vašimi vprašanji se lahko obrnete na člane Tima za polžev vsadek Centra za sluh in govor Maribor.

Tel: 02/228 53 40
02/228 53 46 (amb.)
02/228 53 44 (šola)

Fax: 02/228 53 63

E-mail:
diana.ropert@csgm.si
alenka.werdonig@csgm.si
sergeja.grogl@csgm.si
irena.varzic@csgm.si
milan.brumecc@csgm.si
katja.globevnik@csgm.si

Spletna stran:
<http://www.csgm.si/>

Časopis izdaja Center za sluh in govor Maribor - Tim za polžev vsadek, Vinarska ulica 6, 2000 Maribor
Direktor Samo Rumež, prof.

Odgovorna urednica Diana Ropert
Lektorirala Tjaša Burja
Uredil in za tisk pripravil
Milan Brumec

Časopis je brezplačen in izhaja v nakladi 500 izvodov. Na leto izideta 2 številki. Tisk plačata podjetji Cochlear in MED-EL. Poštnino plačata podjetji Posluch in Wixex.

ISSN C506-2713

POLŽEV VSADEK

Milan Brumec, Center za sluh in govor Maribor

SLUH IN NJEGOVA IZGUBA

Zvok iz okolice potuje v uho, kjer se spremeni v takšno obliko, da ga naši možgani prepoznajo. Zvočno valovanje iz okolice potuje od zunanjega v srednje uho, kjer povzroči nihanje bobniča. Preko slušnih koščic se valovanje prenese do polža, v katerem lasne celice pretvarjajo mehanske vibracije v šibke električne impulze, ki jih slušni živec prenese do možganov. Ko je ta pot ovirana, slabše ali nič ne slišimo. Kadar slišimo slabše, smo naglušni in si pomagamo s slušnimi aparati. Če niti s slušnimi aparati ne slišimo, smo gluhi. V tem primeru nam morda lahko pomaga polžev vsadek.

KAJ JE POLŽEV VSADEK?

Polžev vsadek je elektronska naprava, ki zvok iz okolice pretvarja v električne impulze, ki jih možgani lahko "razumejo". Polžev vsadek je sestavljen iz zunanjega in notranjega dela.

Zunanji deli polževega vsadka:

- mikrofoni: sprejema zvoke iz okolice; nameščen je za ušesom (na procesorju) ali na oddajniku;
- procesor signalov: majhen računalnik, ki signal iz mikrofona spremeni v električne impulze; vsi novejši modeli so že zauheljni;
- oddajnik: plastičen obroč z navitjem in magnetkom; prenese signal iz procesorja govora v sprejemnik (notranji del).

Notranji del polževega vsadka:

- sprejemnik: sprejema signale iz oddajnika in jih razporeja na polje elektrod; vstavljen je pod kožo za ušesom;
- polje elektrod: nameščene so v polžu; preko njih se električni impulzi prenesejo na slušni živec.

ALI S POLŽEVIM VSADEKOM TAKOJ SLIŠIM?

Ne! Po operaciji, ta običajno traja od 2 - 3 ure, ostane pacient do enega tedna v bolnišnici, dalje pa okreva doma. Večina se v tem času počuti normalno. Po približno mesecu dni mu strokovnjaki na kliniki dodajo še zunanje dele polževega vsadka, pri čemer je potrebna prva nastavitev procesorja govora glede na njegove individualne potrebe. Nastavitev ni enkratno dejanje.

Na začetku so nastavitve bolj pogoste, kasneje pa enkrat letno, oz. po potrebi. PV ali kombiniran PV-slušni aparat se lahko vstavlja in uporablja na obeh ušesih.

Napredek in uspeh sta odvisna od mnogih dejavnikov, predvsem od tega ali je gluha oseba že slišala, ali pa je gluha od rojstva. Na vsak način pa polžev vsadek pomeni lažjo orientacijo gluhe osebe in olajšano pot pri učenju poslušanja in govora.

Sama vstavev polževega vsadka ni dovolj za uspešno pridobivanje slušno-govornih sposobnosti, zato uporabnike usmerimo v rehabilitacijo.

MEDSEBOJNA POMOČ

UPORABNIKOV PV TER STARŠEV OTROK S PV

Objavljamo e- naslove uporabnikov PV in staršev otrok s PV, s katerimi lahko izmenjate izkušnje:

Mojca Mihelič, uporabnica PV - mmojcy@gmail.com

Marjanca Škrobar, uporabnica PV - marjanca.skrobar@gmail.com

Klementina Pristovnik, mama - celofiga@gmx.at

Nataša Prokshi, mama - alter_tuina@yahoo.com

Hajdnik Irena - hajdnik.irena@gmail.com

Zlatko in Maja Sobočan - sobocan11@gmail.com

Andreja Blazina - andreja.blazina@gmail.com

Vsi, ki bi bili še pripravljeni pomagati z izkušnjami, nam pošljite e-naslove, da jih bomo dodali v rubriko Medsebojna pomoč.

UVODNIK

Spoštovani bralci!

Pred vami je nova številka Objema zvoka. Krog uporabnikov polževega vsadka se širi. Izkušnje, ki jih imate uporabniki, starši, vzgojitelji, učitelji, partnerji in vsi, ki ste kakorkoli povezani z izkušnjo polževega vsadka, so enkratne in neprecenljive. Delite jih z nami! Napišite članek in nam ga pošljite. Tako bomo Objem zvoka naredili še bolj zanimiv. Verjamem, da bo tudi v pričujoči številki vsak našel kakšen članek, ki ga bo še posebej zanimal. Morda vam bo zanimiv prispevek o poteku rehabilitacije poslušanja pri odraslih uporabnikih. Pozornost staršev bo pritegnil prispevek o pomenu branja za razvoj govora in pismenosti, marsikateremu staršu pa bo izziv tudi digitalna knjiga, ki jo s pomočjo aplikacij lahko ustvarja skupaj s svojim otrokom. Zgodnje branje in pogovarjanje o prebranem spodbujata otrokov razvoj. Izkušnja z otrokom, ki v razvoju potrebuje nekaj več, tudi staršem lahko da nekaj več. Mamica naglušne deklice je v svoji diplomski nalogi raziskala, kakšne izzive prinaša naglušnost otroka v procesu vključevanja v vrtec. Še prehitro otroci zrastejo in začno iskati svoje poti v življenje. Svoj načrt za bodočnost nam je v pogovoru s surdopedagoginjo predstavila Lucija. Preberite si tudi poročilo o udeležbi na konferenci »Listening to learn«, ki je potekala lani v Birminghamu. In še eno poročilo smo vam pripravili, v sliki in besedi – junija smo pod streho spravili devetnajsti piknik za uporabnike polževega vsadka in njihove družine. In veselim se že junija naslednje leto, ko se bomo, upam da v velikem številu, srečali na dvajsetem!

Alenka Werdonig

POMEN REHABILITACIJE IN UČENJA POSLUŠANJA ZA ODRASLE

Diana Ropert, Center za sluh in govor Maribor

Prve operacije polževega vsadka v Mariboru so bile leta 2007. Do sedaj je bilo operiranih okoli 80 pacientov. Malo manj kot pol uporabnikov je hodilo na vaje poslušanja k nam, na Center, od treh obiskov do redne rehabilitacije do 2. leta starosti. Za uporabnike iz drugih regij nimamo podatkov.

Moje prvo srečanje z uporabniki PV je že pred operacijo, ko pridejo kot kandidati na oceno komunikacije s slušnim aparatom. Na tem srečanju ocenim zmožnost komunikacije s slušnim aparatom, predstavim PV in operacijo ter razložim potrebo po nastavitvah in navajanju na poslušanje. Zanimajo me še kandidata pričakovanja. Če je možno, obisk kandidata organiziram tako, da se ta lahko sreča z uporabnikom PV, ki prihaja na vaje poslušanja.

Kandidati za PV dobijo informacije o PV iz različnih virov, v glavnem pa pri ORL specialistu. Ta ga usmeri v predoperativne postopke, ki zajemajo:

- medicinske preiskave,
- pregled pri defektologu – surdopedagogu,
- pregled pri psihologu.

Populacija odraslih je glede na izkušnje s poslušanjem zelo heterogena. Tisti, ki so dobro slišali in kasneje izgubili sluh ter kmalu potem dobili PV, imajo najmanj težav pri navajanju na nove zvoke. Tisti pa, ki imajo že dalj časa večjo izgubo sluha, potrebujejo postopnost pri navajanju na novo poslušanje. Nekateri so pred operacijo ves čas uporabljali slušni aparat, drugi ne. Nekateri so še zaznavali zvoke govora, drugi nobenih. Nekateri so se le delno posluževali odgledovanja, drugi so bili od njega odvisni. Nekateri so pred izgubo razvili odličen govor, drugi le delno. Vsi pa si želijo s pomočjo PV izboljšati svojo sposobnost zaznave zvokov, dobro poslušati in razumeti.

Od mnogih faktorjev je odvisno, ali jim bo uspelo doseči najvišji cilj: razumevanje sogovornika, ne da bi ga odgledovali. Ne glede na to, do katere stopnje bo uporabnik razvil svoje poslušanje, je najbolje, da svoje poslušanje razvije po korakih in da napreduje tako hitro kot zmore. Pri tem pa lahko pomagamo mi, surdopedagogi.

Nehvaležno je dajati prognoze, kakšno bo začetno poslušanje in do kod se bo razvilo, lahko pa uporabnike seznanimo s koraki v razvoju poslušanja.

Začetna sposobnost poslušanja po prvi nastavitvi PV zadošča za zaznavo zvoka. Uporabniki, ki prej niso slišali ničesar, usmerjajo slušno pozornost na

prisotnost in odsotnost zvokov. Nato rehabilitacija teče po razvojnih fazah poslušanja:

- razlikovanje naravnih zvokov in te od govora;
- razlikovanje suprasegmentalnih značilnosti govora (število zlogov, število besed, trajanje, intonacija);
- prepoznavanje glasov in zlogov – razvijanje analitičnega poslušanja (še brez razumevanja);
- prehod na segmentalno poslušanje (posamezne besede) - upošteva se načelo od lažjega k težjemu, od znanega k neznanemu. Začne se s pripravljenim materialom, nadaljuje s polpripravljenim in nepripravljenim materialom;
- enako se nadaljuje s kratkimi povedmi.

Ko preidemo fazo razlikovanja in prepoznavanja, preidemo na

- razumevanje vsebin, ki potekajo od pričakovanih do nepričakovanih,
- spremljanje oddaj TV in radia,
- pogovor po telefonu.

Ali je po nastavitvi PV nujno potrebno opraviti vaje pri surdopedagogu?

Ni nujno, vendar vaje pri surdopedagogu zelo priporočamo. Ponovno učenje poslušanja je naporen proces. Dojenček ima na voljo več kot eno leto, da se uči poslušati, preden od njega pričakujemo, da bo razumel in kaj povedal. Tako tudi uporabnik ne sme pričakovati, da bo po nekaj tednih že poslušal in razumel, kakor takrat, ko se mu še sluh ni poslabšal. Vendar bo proces razvoja poslušanja in razumevanja govora potekal hitreje, če bo obiskoval vaje poslušanja.

Zakaj vaje poslušanja?

Zato ker:

- se poslušanje s PV razlikuje od poslušanja na golo uho (brez slušnega pripomočka) ali s slušnim aparatom;
- so slušne slike že mnogokrat zabrisane in uporabniki ne vedo, kako se je kaj slišalo, zato je potrebno obuditi slušne poti in centre v možganih;

MED⁹EL

- se je potrebno na novo naučiti poslušati in s pomočjo je lažje;
- je učenje po korakih od lažjega k težjemu - in ob vodenju surdopedagoga lažje;
- se pomočjo hitreje pride do kvalitetnega poslušanja;
- je slišati od nekoga, da je to, kar se ti dogaja naravni proces, lahko olajšanje;
- je pomirjajoča potrditev, da si na pravi poti, da dobro napreduješ, da je potrebno biti potrpežljiv, da se enako dogaja tudi drugim.

Kaj svetujejo uporabniki uporabnikom?

- Ne imeti prevelikih pričakovanj takoj po operaciji.
- Potrpežljivost je božja mast.
- Voljo do učenja.
- Biti radoveden, razčistiti, kaj je to, kar se sliši.
- Na začetku se izogibati velikim družbam.
- Na začetku na drugem ušesu pomaga

slušni aparat, s katerim ste poslušali že pred operacijo.

- Čim prepoznaš prvi zvok, je prepoznavanje drugega že lažje.
- Ne obupati pri raziskovanju zvokov.
- Poiskati pomoč. S pomočjo je lažje (surdopedagog, uporabniki PV).

Vsaki obravnavani osebi je potrebno terapijo prilagoditi glede na njeno stanje, zmožnosti, slušne izkušnje, potrebe, zahteve in pričakovanja.

Vsi uporabniki imajo možnost rehabilitacije. Odrasli sami kreirajo svoje življenje. Od njih samih je odvisno, koliko energije in doslednosti zmorejo za navajanje na novi slušni pripomoček. Večina uporabnikov je iskreno hvaležna za ta slušni pripomoček.

TI POVEM ŠE ENO ZGODBO?

Jana Škorjanc, Center za sluh in govor Maribor

Uvod

Govor je gibanje, značilno le za človeka. Je komunikacija, s katero izražamo svoja čustva, želje in misli ter razkrivamo svoj notranji svet. Govor je zapleten psihofiziološki proces, ki se odvija na podlagi bioloških in psiholoških dejavnikov ter socialnega okolja. Govor je povezan s celostnim razvojem otroka. V prvi fazi in v osnovi potrebuje zdrav živčni sistem, ustrezno razvite psihične komponente razvoja, kot so mišljenje, spomin, pozornost in zaznavanje čustev, ter ustrezno razvite motorične spretnosti. Govor se najintenzivneje razvija v predšolskem obdobju ter je hkrati pomemben dejavnik v razvoju osebnosti in otrokovi socializaciji, pri čemer je treba poudariti, da se govor izpopolnjuje celotno življenje.

Komunikacija med otrokom in staršem se začne že v prvih mesecih življenja. Zgodnje sporazumevanje je nebesedno, vendar je bistveno za nadaljnji razvoj otrokovega govora ter tudi za razvoj njegovih socialnih spretnosti, spoznavnih zmožnosti in simbolnega igranja. Ključno je vzpostavljanje skupne vezane pozornosti, ki se kaže kot pozornost na predmete in okolje, ki si jo v igri delijo starš in otrok, ker spodbuja usvajanje novih besed. Starši ohranjajo pomembno vlogo v razvoju otrokovega govora skozi celotno obdobje otroštva, še posebej ko je otrok govorno vse bolj kompetenten sogovornik in dejavno sodeluje pri oblikovanju vsebine pogovora.

V predšolskem obdobju ima govor tako več pomembnih vlog. V obdobju dojenčka je v ospredju sporazumevalna in socialna vloga. Kasneje se to nadgradi v namen samoregulacije, saj se pojavi egocentrični in pozneje notranji govor. Ob tem ko se otrok uči, kako uporabljati govor, ta postaja notranji proces in s tem podpira otrokovo miselno dejavnost, je del nje. Avtor Wells (Marjanovič Umek, Fekonja Peklaj in Pečjak, 2012) navaja, da ima jezik dodano vrednost v konceptualizaciji mišljenja. Otroku omogoča razmišljanje tudi v preteklosti in prihodnosti, vključuje poglede drugih ljudi in spodbuja pogajanje in argumentiranje v socialnih skupinah. Prav diferenciacija egocentričnega ali socialnega govora nudi možnost dialoga in sodelovanja z drugimi. S tem otrok presega zgolj lasten pogled in svoje individualno razumevanje problema. Posledično so pri takšni diferenciaciji uspešni otroci, ki imajo razvito reprezentacijo teorije uma. Teorija uma je zmožnost otroka, da razume lastna duševna stanja in duševna stanja drugih ljudi, ki so lahko različna od njegovih. Po teoriji uma gre za razumevanje in pojmovanje sebe in drugih kot ljudi, ki imajo svoje želje, prepričanja, čustva, namene in lastne interpretacije sveta.

Omenjene psihološke koncepte in spoznanja, lahko starši krepimo s pomočjo skupnega branja. Širši pogled na branje opisuje branje kot spoznavni proces razumevanja zapisanega govora. Branje,

predvsem v zgodnjih razvojnih obdobjih, ne temelji le na temeljnih bralnih sposobnostih, temveč tudi na govorjenem jeziku, na razvoju besednjaka. Pomembno je, da otroci oblikujejo temeljne koncepte o povezanosti med govorjenimi in opisanimi besedami ter kasneje spoznavajo tudi pomen besede z njenim črkovanjem. Z razvojnega vidika je povezanost med izpostavljenostjo literaturi in bralnimi tehnikami pomembnejša v obdobju srednjega otroštva kot zgodnjega. Vendar pa gre za recipročni odnos, saj zgodnja izpostavljenost literaturi spodbuja govor otrok in njihov bralni razvoj, ki kasneje obratno spodbuja pogostost in količino izpostavljenosti literaturi. V literaturi (Marjanovič Umek, Fekonja Peklaj in Pečjak, 2012) je navedeno, da ima izpostavljenost otroški literaturi pomemben učinek na govor otrok. To predstavlja enega izmed vidikov spodbudnega družinskega okolja za razvoj pismenosti. Knjiga ustvari pomemben kontekst za učenje branja, saj se otroci pri skupnem branju naučijo več novih besed kot v drugih jezikovnih interakcijah (v vsakodnevni pogovori med igro, pri mizi, v postelji) ter spodbujajo bralno razumevanje in tudi omogočajo razvoj bralnih tehnik. Kot smo že omenili, gre za spiralno-vzročni model. Ob tem Marjanovič Umek, Fekonja Peklaj in Pečjak (2012) nadaljujejo, da je otrokova govorna kompetentnost ob vstopu v šolo pomemben prediktor otrokove uspešnosti pri učenju branja v prvih dveh letih šolanja. Posebej lahko izpostavimo tudi otrokov prispevek k razvoju pismenosti, ki se kaže kot njegovo zanimanje za tisk, saj ti otroci odrasle prosijo, naj jim berejo, so dejavnejši pri skupnem branju, pogostejše tudi opazijo tisk v svoji okolici (table, napisi, reklame) in sprašujejo o njegovem pomenu. Ko že zmorejo brati, pa so pri branju vztrajnejši.

Branje in družinsko okolje

Družinsko okolje je z vidika socialnih, ekonomskih in kulturnih značilnosti eden izmed najpomembnejših dejavnikov v različnih obdobjih otrokovega razvoja. Med dejavnike družinskega okolja tako uvrščamo dostopnost knjižnega gradiva, spodbujanje otrokovega govora med različnimi dejavnostmi ter dostopnost spodbudnih dejavnosti in materialov zunaj družinskega okolja. V okviru družine avtorji navajajo tri vidike družinske pismenosti: skupno branje knjig, prepričanje staršev o pomenu skupnega branja in to, koliko so starši sami izpostavljeni knjigam (njihovo stališče do literature in branja na splošno). Pri tem je treba poudariti, da so dejavniki družinskega okolja in otrokove govorne kompetentnosti povezani oziroma je to dvosmerni proces.

Pomemben vidik je izobrazba staršev, saj se kaže pomembna in visoka povezanost med splošno govorno kompetentnostjo in izobrazbo, predvsem izobrazbo matere. Višje izobražene mame in starši z višjim dohodkom s svojimi otroki govorijo več,

uporabljajo bolj zapleteno slovnico, oblikujejo daljše izjave ter uporabljajo manjši delež direktivnih izjav kot nižje izobražene mame in družine z nižjim prihodkom. Pri skupnem branju mame z višjo izobrazbo uporabljajo bolj zapletene strategije branja, otroka učijo novih besed in usmerjajo njegovo pozornost na besedilo. Prav tako pogostejše obiskujejo knjižnico in lutkovne predstave ter spodbujajo govorni razvoj v območju bližnjega razvoja.

Na izobrazbo so vezana tudi stališča staršev o spodbujanju otrokovega govora in zgodnje pismenosti. Weigel (Marjanovič Umek, Fekonja

Peklaj in Pečjak, 2012) navaja dve skupini mam: skupino mam s spodbujevalnimi prepričanji (ta skupina mam je višje izobražena kot druga skupina), ki imajo pozitivno mnenje o skupnem branju in ga doživljajo kot prijeten dogodek, in skupino mam s konvencionalnimi prepričanji, ki menijo, da so predšolski otroci premajhni za učenje branja ter da mora za to poskrbeti šola in ne starši.

Trend na področju raziskav o skupnem branju kaže pomembno pozitivno povezanost med skupnim branjem in različnimi vidiki govorne kompetentnosti različno starih otrok. Pogostost in kakovost skupnega branja ter starost, pri kateri so starši začeli brati svojemu otroku, so pomembni prediktorji otrokove porajajoče se pismenosti, govornega razvoja in bralnega razumevanja. Marjanovič Umek, Fekonja Peklaj in Pečjak (2012) navajajo, da malčki, katerim starši med prvim in tretjim letom starosti pogosto berejo in se z njimi pogovarjajo o prebranem besedilu, izražajo višjo govorno kompetentnost med drugim in petim letom starosti ter bolje razumejo vsebino prebrane zgodbe pri sedmih letih kot otroci, ki jih starši redkeje vključujejo v proces skupnega branja. Omenjeni malčki prav tako prej spregovorijo prvo besedo, imajo obsežnejši besednjak, oblikujejo bolj zapletene izjave in se prej naučijo brati. Otroci, ki jim starši pogosto berejo otroško literaturo, pogostejše pripovedujejo lastne izmišljene zgodbe ali spreminjajo zgodbo, ki so jo že slišali. Whitehead (Marjanovič Umek, Fekonja Peklaj in Pečjak, 2012) zaključuje, da je branje literarnih besedil pomemben kontekst za otrokovo učenje metafor, ki so spoznavno orodje, ki otroku omogoča rabo jezika v funkciji pojasnjevanja.

Konkretni napotki za starše

Pomembno je, da starši:

- otroku berejo na glas pravljice in pesmice, jih

tudi ponavljajo;

- se o prebranem pogovarjajo;
- so potrpežljivi in vedno znova odgovarjajo na ista otrokova vprašanja in prebirajo vedno iste pravljice na željo otroka;
- z otrokom hodijo v knjižnico in mu omogočajo dostop do knjig in tiska;
- se z otrokom pogovarjajo o tem, kar ga zanima in kar preberejo;
- ga poslušajo dovolj dolgo, da se lahko odzove;
- mu postavljajo vprašanja, s katerimi vzdržujejo temo pogovora;
- otroka spodbujajo, da oblikuje različne rešitve problema, in se vključujejo v njegovo simbolno igro.

Zaključek

Skupno branje predstavlja naravno situacijo za posredovanje informacij, širjenje besednega zaklada ter možnost rabe govora v različnih funkcijah. Na področju čustvenega in socialnega razvoja otroška knjiga vpliva predvsem na razvoj in razširitev domišljije, razvoj empatije, razumevanje perspektive drugih, medosebnih odnosov in posledično tudi percepcijo različnih kulturnih tradicij in vrednot.

Skupno druženje ob knjigi krepi naveznost med otrokom in staršem. Na področju govornega razvoja se otrok seznani z različnimi jezikovnimi stili, se začne spoprijemati z besednjakom, dialogi, slovnico ter spozna moč jezika, ki otroku omogoča odmik od »tukaj in zdaj«. Na področju spoznavnega razvoja, še posebej na področju intelektualnega razvoja, otrok pridobi na konkretizaciji in razlagi abstraktnih idej, večji občutljivosti za moralne dileme, oblikovanju in modificiranju stališč ter vrednot. Povzeto skupno branje tako omogoča laični, vsakodnevni način spodbujanja celostnega razvoja otrok.

Literatura

Marjanovič Umek L., Fekonja Peklaj U. In Pečjak S. (2012). Govor in branje otrok: ocenjevanje in spodbujanje. Ljubljana: Center za psihološko merjenje in svetovanje Oddelka za psihologijo Filozofske fakultete.

NOËL JANIS-NORTON: MIRNEJŠE, LAŽJE IN SREČNEJŠE ŽIVLJENJE IN VZGAJANJE

Katja Globevnik, Center za sluh in govor Maribor

Kot sem opisala že v poročilu iz konference Listen to Learn, katere sem se udeležila v mesecu oktobru 2015 v Birminghamu, je Noël Janis. Norton specialistka za učenje in vedenje otrok.

Na enem izmed predavanj v okviru konference je izpostavila temeljne navade, ki jih moramo otroku priučiti: sodelovanje (otrok naj ponotranji in počne stvari, za katere misli, da so pravilne), samozavest (se zaveda svojih sposobnosti in je na njih ponosen), motivacija (pripravljen je vložiti trud, da nekaj naredi, četudi mu ni do tega), samozaupanje (sposoben je narediti vse, v kar verjame, da zmore) in premislek (prepozna, da ima njegovo vedenje učinek na druge ljudi, za kar pa mu ni vseeno). Najpomembnejša od vseh navad je sodelovanje. Starši ga lahko dosežejo z metodo naslednjih 6 korakov: 1. prenehajte početi tisto, s čimer se trenutno ukvarjate, postavite se pred otroka in ga pogledajte; 2. počakajte, da s svojim početjem preneha tudi otrok in vas pogleda; 3. otroku podajte navodilo (jasno, preprosto in samo enkrat); 4. prosite otroka, da s svojimi besedami ponovi, kaj mora narediti; 5. stojte in čakajte; 6. med čakanjem uporabite opisno pohvalo in reflektivno mišljenje.

Noël kot najpomembnejše orodje za spodbujanje motivacije uporablja opisno pohvalo, pri čemer izpostavlja, da se moramo izogibati uporabi superlativov, opaziti in omeniti moramo tudi najmanjše korake in izboljšave pri vedenju ter delu, opaziti in omeniti moramo odsotnost negativnega ... Opisno pohvalo bi naj pri otroku uporabili desetkrat dnevno.

Izpostavila je tudi pomen reflektivnega mišljenja. Reflektivno mišljenje pomaga otroku, da se lažje spopade z negativnimi občutki ter tako lažje razmišlja bolj umirjeno in konstruktivno. Razvijemo ga lahko v štirih korakih: 1. na stran postavimo lastno vznemirjenost (pomirimo sebe), 2. otroka samo poslušamo in opazujemo njegovo telesno govorico, 3. predstavljamo si kako se počuti otrok (ne upoštevamo samo tega, kar reče) in 4. otroku pomagamo, da si predstavlja kako bi lahko bilo drugače, kako bi lahko ravnal drugače ...

Noël je do sedaj izdala že kar nekaj knjig: Calmer, Easier, Happier Parenting; Calmer, Easier, Happier Homework; Calmer Easier Happier Screen Time; Calmer, Easier, Happier Boys in Could Do Better.

KAKO POGOSTA VNETJA UŠES VPLIVAJO NA GOVORNI RAZVOJ PREDŠOLSKEGA OTROKA?

Mojca Škofic, ZD Jesenice

Prva leta življenja so obdobje, ko se otrok zelo hitro razvija – tako na področju motorike in senzorike, kot tudi na področju govora in jezika. Eden glavnih dejavnikov (čeprav nikakor ne edini), ki vplivajo na razvoj govora, je nedvomno sluh, česar se zavedamo tako logopedi in surdopedagogi kot tudi drugi strokovnjaki, ki se na tak ali drugačen način ukvarjajo z govorom in jezikom.

Do okvare sluha lahko pride v različnih življenjskih obdobjih – pred porodom (npr. zaradi genetskih nepravilnosti), ob porodu (npr. zaradi nedonošenosti) ali po porodu oz. v otroštvu (npr. zaradi poškodbe ali okužbe, drog ali zdravil), pa tudi v odraslem obdobju (npr. zaradi starostne izgube sluha). Ob teh in drugih vzrokih (npr. strukturnih nepravilnostih ušesa) pa lahko vzrok za nastanek okvare sluha ostane tudi neznan.

O vnetjih ušes

Eden od razlogov za začasno okvaro sluha je tudi vnetje srednjega ušesa – bolezen, ki je najpogostejša med šestim in petindvajsetim mesecem otrokove starosti in jo po nekaterih podatkih vsaj enkrat preživi kar 80 % predšolskih otrok.

Vnetja srednjega ušesa lahko glede na njihovo trajanje delimo na akutna in kronična (če trajajo več kot tri mesece), njihov potek pa je lahko precej različen. Odvisen je od vzroka vnetja, imunskega sistema posameznika in anatomskih posebnosti njegovih ušes, zdravljenja ali česa drugega. Najbolj pogost simptom vnetja srednjega ušesa je prevodna naglušnost (njena jakost je odvisna od stopnje in razširjenosti vnetja), otroci pa navadno občutijo izgubo sluha med 20 in 50 dB.

V tuji literaturi je mogoče najti precej raziskav, ki se ukvarjajo s povezavo med pogostimi vnetji srednjega ušesa in govornim oziroma fonološkim razvojem predšolskega otroka. Te raziskave so pokazale, da imajo otroci s pogostimi vnetji srednjega ušesa težave na področju slušne diskriminacije, da se pri njih pojavlja več netipičnih napak v govoru, v njihovem govoru se pojavlja več distorzij posameznih glasov, težave imajo na področju slušnega združevanja in delitve itd.

Kljub temu, da raziskav, ki se ukvarjajo s povezavo med pogostimi vnetji srednjega ušesa in govornim

oziroma fonološkim razvojem predšolskega otroka ni malo, pa sta v slovenskem prostoru zaenkrat opravljeni le dve. Prvo je leta 1990 opravila I. Hočevar Boltežar (ukvarja se z vplivom pogostih vnetij ušes na slušno percepcijo in govorni razvoj), druga pa je nastala leta 2015 kot magistrsko delo M. Škofic pod mentorstvom M. Ozbič in I. Hočevar Boltežar.

Raziskava

V omenjenem magistrskem delu smo se ukvarjali z vprašanjem, ali in kako pogosta vnetja ušes pri predšolskem otroku vplivajo na njegov fonološki razvoj.

Cilj raziskave je bil ugotoviti, ali se fonološki razvoj otrok, ki so v predšolskem obdobju preživeli vsaj tri vnetja srednjega ušesa v enem letu, razlikuje od fonološkega razvoja otrok, ki niso imeli (pogostih) vnetij srednjega ušesa.

Zanimalo nas je, v kolikšnem deležu se izgovor otrok iz obeh skupin ujema z izgovorom odraslega govorca iz istega jezikovnega (narečnega) okolja.

V raziskavi smo uporabili Test fonološkega razvoja (v času raziskave je vseboval 109 različno dolgih besed), ki je nastal leta 2010 na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani v okviru projekta Cross-linguistic study of protracted phonological (speech) development in children. Avtorji testa so J. P. Stemberger (University of British Columbia, Department of Linguistics), M. B. Bernhardt (University of British Columbia, School of Audiology and Speech Sciences), M. Ozbič, D. Kogovšek in S. Košir (Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta).

V raziskavo je bilo vključenih 6 otrok v testni skupini (torej šest otrok s pogostimi vnetji ušes) in 12 otrok v kontrolni skupini. Vsi otroci so bili stari od štirih let in pet mesecev do šestih let in enega meseca, prihajali pa so iz dveh narečnih okolij – iz okolice Radovljice (gorenjska narečna skupina) in iz okolice Sežane (notranjska narečna skupina).

Analiza rezultatov je pokazala, da se pri otrocih iz kontrolne skupine 83,26 % besed ujema z izgovorom odraslega govorca, med tem ko se pri otrocih iz testne skupine z izgovorom odraslega govorca ujema 57,65 % besed – torej so pravilno

izgovorili kar 25 % manj besed. V besedah, ki niso bile izgovorjene enako, kot jih izgovorijo odrasli govorci iz istega narečnega okolja, so se pojavljali različni fonološki procesi.

1. V obeh skupinah se je najpogosteje pojavljala distorzija sibilantov – torej nepravilna izgovorjava sičnikov (/s/, /z/ in /c/)7 in/ali šumnikov (/š/, /ž/ in /č/). Omenjeni proces se je v skupini otrok s pogostimi vnetji ušes pojavil v 29,97 % besed, v skupini otrok brez pogostih vnetij ušes pa v 9,71 % besed. V obeh skupinah se pojavlja tako pomik izgovorjave sibilantov nazaj (oziroma »mehčanje«) kot tudi pomik izgovorjave naprej (torej dentalna ali interdentalna oz. »medzobna« izgovorjava).

2. Drugi najbolj pogosti proces je bila v obeh skupinah zamenjava fonema /r/. Le-ta se v skupini otrok s pogostimi vnetji ušes pojavi v 10,25 % besed, v skupini otrok brez pogostih vnetij ušes pa v 3,44 % besed. V obeh skupinah se ta zamenjava pojavlja v treh različnih oblikah – najpogosteje kot menjava fonema /r/ s soglasnikom (vsi otroci razen enega menjajo fonem /r/ s fonemom /l/, en otrok pa fonem /r/ zamenja s fonemom /n/), sledi distorzija fonema /r/ (ko je /r/ je izgovorjen nevibrantno kot aproksimant), najredkeje pa se pojavi menjava fonema /r/ s polvokalom.

3. V skupini otrok s pogostimi vnetji ušes je tretji najbolj pogosti proces menjava soglasnika z drugim soglasnikom – pojavlja se v 4,59 % besed, v skupini brez pogostih vnetij ušes pa v 0,61 % besed. Proces se pojavlja v več različnih oblikah – najpogosteje kot afrikacija oziroma »zlivanje«, kjer otroci fonem /s/ izgovorijo kot [c], fonem /š/ kot [č], /z/ kot [dz] oziroma [c], /ž/ pa kot [dž] oziroma [č]. Sledi menjava pripornika z zapornikom, kjer so otroci fonem /h/ zamenjali s fonemom /k/ in fonem /f/ s fonemom /p/, ter obratno – menjava zapornika s pripornikom, kjer so otroci fonem /k/ zamenjali s fonemom /h/. Pojavilo se je tudi nekaj primerov menjave soglasnika z drugim soglasnikom, ki pa ni sledila enemu od že navedenih ključev.

Poleg navedenih najpogostejših treh fonoloških procesov so se pojavljali še nekateri drugi, a v precej manjšem deležu. To so:

- slabljenje izgovorjave (oziroma šibka izgovorjava določenega glasu, ang. »weak articulation« – v raziskavi se pojavlja vprašanje, v kolikšni meri je slabljenje zares posledica fonoloških procesov, v kolikšni pa drugih dejavnikov, na primer treme),
- epenteza (vstavitev glasu, navadno samoglasnika, v težko izgovorljive sklope – v raziskavi smo kot epentezo upoštevali tudi vstavitev kratke pavze v težko izgovorljiv sklop),
- poenostavitev soglasniškega sklopa,
- menjava samoglasnika z drugim samoglasnikom,

- odzvenevanje,
- izpust,
- asimilacija,
- migracija,
- metateza,
- lateralizacija.

Zaključek

Raziskava, skupaj z raziskavo I. Hočevar Boltežar (1990) in precej tujimi raziskavami kaže, da pogosta vnetja ušes zares lahko vplivajo na fonološki oziroma govorni razvoj predšolskega otroka. Ob tem pa se pojavlja vprašanje, kakšne posledice bodo otroci s pogostimi vnetji ušes čutili ob všolanju oz. opismenjevanju. Omenjena raziskava I. Hočevar Boltežar (1990) je pokazala, da so se pri otrocih s pogostimi vnetji srednjega ušesa v šolskem obdobju bolj pogosto pojavile motnje pisanja (in branja) kot pa v kontrolni skupini. Omenjeni otroci so, glede na rezultate raziskave, imeli tudi več težav na področju slušnega razločevanja in pomnjenja. Rezultati omenjenih raziskav torej kažejo na to, da ni dovolj, da se posledic pogostih vnetij srednjega ušesa zavedamo zgolj tisti, ki se ukvarjamo s sluhom – pomembno je, da se zavedanje o možnih posledicah razširi tudi med starše, učitelje in vzgojitelje.

Viri

Fox, A. V., Dodd, B., Howard, D. (2002). Risk factors for speech disorders in children. *International Journal of Language & Communication Disorders*, 37 (2), 117–131.

Frangulov, A., Rehm, H., Kenna, M. (2004). *Common Causes of Hearing Loss*. Harvard Medical School: Center for Hereditary Deafness.

Hernja, N., in sod. (2010). *Priročnik za delo z gluhi in naglušnimi otroki*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Hočevar Boltežar, I. (1990). *Vpliv pogostih vnetij srednjega ušesa v zgodnjem otroštvu na razvoj otrokove slušne percepcije in govorni razvoj* (Magistrska naloga). Ljubljana: Medicinska fakulteta.

Kambič, V. (1984). *Otorinolaringologija: za medicince, stomatologe in zdravnike splošne prakse*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

MED⁹EL

19. PIKNIK UPORABNIKOV POLŽEVEGA VSADKA IN NJIHOVIH DRUŽIN

Alenka Werdonig, Center za sluh in govor Maribor

Tudi tokrat vam na dveh straneh ponujamo v ogled fotografije, ki so nastale na junijskem pikniku uporabnikov polževega vsadka in njihovih družin. Pikniku z vso upravičenostjo lahko rečemo tradicionalni, saj je letos potekal že devetnajsto leto zapored. Leta 1997 so starši gluhih otrok, ki so imeli polžev vsadek ali so bili kandidati zanj, organizirali prvo srečanje, ki se je takrat odvijalo visoko na Pohorju. Naslednje leto smo piknik organizirali na igrišču Centra za sluh in govor Maribor. Čeprav smo kasneje razmišljali o drugih lokacijah, pa je vse do danes prevladalo, da je ta prostor idealen za organizacijo takšnega srečanja, saj nudi veliko zunanjskega prostora, vse potrebne prostore in opremo, igrišče samo pa je ograjeno in predstavlja varno okolje za otroke ter omogoča dovolj sprostitev tudi staršem, ki lažje nadzirajo gibanje svojih otrok.

V prvih letih nismo imeli ambicije, da piknik postane tradicionalen, toda izkušnja, ki smo jo vsako leto s piknikom imeli, je vsakemu udeležencu in tudi organizatorjem vedno bolj lezla pod kožo in počasi si nismo znali več predstavljati, da bi junij minil brez sobote, v kateri bi se srečali na pikniku. To so nam posebej dali vedeti otroci, ki so ob prihajanju na vaje poslušanja že ob koncu zime spraševali, kdaj bo piknik. Izjemno veseli smo bili, ko so se na vabilo k udeležbi na pikniku odzvali tudi uporabniki in njihove družine iz celotne Slovenije. Tako je piknik sedaj že vrsto let vseslovenski dogodek, na kar smo zelo ponosni.

Pa vendar – čeprav tradicionalen, piknik vsako leto znova predstavlja kar precejšen organizacijski zalogaj, pri katerem sodelujejo tako starši, kot strokovni delavci CSGM ter v zadnjih letih sponzorji, ki so nase prevzeli stroške izvedbe piknika.

Že v drugem mesecu koledarskega leta priroma na dnevi red sestanka Tima za polžev vsadek točka, ki nosi naslov: »Datum piknika za PV«. Čeprav vemo, da bo junij in vemo, da bo sobota, ni tako enostavno določiti datuma. Ali naj bo zadnja sobota v juniju? Nak – preblizu zaključku šolskega leta, nekateri že načrtujejo dopuste. Naj bo prva sobota v juniju? Tudi ta ne bo prava – nekateri otroci imajo še veliko dela s pridobivanjem ocen. Torej ostaneta druga in tretja sobota. Kako naj februarja pridobimo najpomembnejšo informacijo – kakšno bo vreme? Ko končno določimo pravo soboto, lahko do naslednjega meseca pozabimo na organizacijo

piknika. Nato pa – povezovanje s sponzorji, tiskanje in razpošiljanje vabil, dogovori s starši glede priprave hrane in najpomembnejše – dogovori za organizacijo aktivnosti, ki jih bomo ponudili udeležencem. Ko so aktivnosti dogovorjene, si člani Tima za polžev vsadek razdelimo področja, za katera je vsak odgovoren in poskrbimo, da bo na pikniku vse teklo kar se da gladko.

Proti koncu maja pa je že živahno – dnevno preverjamo število prijavljenih, brskamo po internetu za dolgoročnimi napovedmi vremena, grizemo nohte, če je napoved slaba, preverjamo ali dogovori s povabljenimi izvajalci aktivnosti držijo, zbiramo materiale, ki bodo uporabljeni pri delavnicah ...

Junijski sestanek Tima za polžev vsadek je skoraj v celoti namenjen organizaciji piknika. Preštajemo število prijavljenih, ugotovimo, koliko bo otrok, mladostnikov, koliko odraslih uporabnikov polževega vsadka. Lepo se je družiti in se ob dobri hrani in pijači sprostiti, prav pa je tudi, da vsak v tem dnevu najde aktivnost zase. Zato, če je potrebno, še v zadnjem hipu dodamo kakšne delavnice, aktivnosti ali pa kakšno tudi odpovemo. Seveda določimo tudi nabavne – kuharji nabavijo meso, zelenjavo, priloge, pijačo, sladoled, plastične krožnike in pribor pa nabavimo mi. Pa sladko? Pecivo prinesejo udeleženci in verjemite – tako dobrih peciv zlepa ne najdete toliko na kupu.

Tudi letos je priprava na piknik potekala, kot je opisano. S to razliko, da so bili letos nohti zelo pogrizeni. Napoved za soboto, 11. 6. 2016, je bila kar nekaj tednov prej slaba in vremenarji je kar niso in niso hoteli spremeniti. Slaba napoved se je odražala tudi v skromnejšem številu prijavljenih – posebej tisti iz oddaljenih krajev so bili v manjšem številu. Tolažili smo se – v zadnjih 18 letih še nismo imeli deževnega piknika, tudi letos ne bo hudega. Če pa dež vendarle bo – saj imamo tudi pokrite prostore. Le nekaj dni pred piknikom so se napovedi za severovzhodni konec Slovenije nekoliko izboljšale – ne toliko, da bi lahko bili brez skrbi, a vendarle toliko, da smo lahko upali, da nam bo vsaj polovico dneva polepšalo toplo sonce.

In tako je tudi bilo. Sobota se je pričela s sončnim jutrom. Ob osmih smo se zbrali člani tima za polžev vsadek in starši, ki so prevzeli pečenje na žaru. Po kavici, popiti pod čudovito rdečo bukvijo na dvorišču CSGM, smo zavihali rokave. Ko so pričeli prihajati

prvi udeleženci, je že dišalo z žara, dobra volja je bila povsod okoli nas in piknik se je lahko začel!

Kako smo se imeli, si pogledajte na fotografijah, ki vam jih predstavljamo.

Udeleženci, tako mladi kot nekoliko starejši, so se tudi letos navdušeno preizkusili v hoji s hoduljami. Le koliko so napredovali od lanskega leta? Ali jim bo naslednje leto uspelo hoditi s tistimi, višjimi, najvišjimi? Morda bi piknik lahko minil brez sladoleda. Ampak brez našega Karlota s hoduljami pa ne bi šlo.

Zelo smo bili veseli, ker so se piknika udeležili tudi mladi uporabniki polževega vsadka. Včasih so se kot otroci vsak teden srečevali na vajah poslušanja, se skupaj trudili in ustvarjali pri urah glasbenih stimulacij ter estetsko ritmične vzgoje, danes se povezujejo in izmenjujejo svoje izkušnje, pa tudi svoje sanje in bolj ali manj skrite želje, z zanje nepogrešljivimi pametnimi telefoni in družabnimi omrežji. Najlepše pa se je vendarle srečati v živo, se pogovarjati, ob tem pa se še preizkusiti v spretnosti hoje po traku ali s hoduljami.

Vsak piknik udeležencem ponuja možnost, da pokažejo in povedo, kaj so se med letom naučili, kaj so dosegli in kakšne cilje si postavljajo. Tako nam otroci recitirajo pesmice, ki so se jim med letom najbolj vtisnile v spomin, zaigrajo na kakšen inštrument, Sara pa nam je predstavila svojo pot do zaključka devetega razreda in razkrila svoje načrte za bodočnost. Pozorno smo ji prisluhnili in vsi skupaj ji želimo uspešno pot.

Največ udeležencev našega piknika je bilo tudi tokrat družin z majhnimi in ne več tako majhnimi otroci. Seveda smo jim, poleg že utečenih ustvarjalnih delavnic, pripravili tudi veliko presenečenje – čarovnik je pokazal zanimive trike in na koncu pričaral še pravega, živega zajčka. Da pa je spomin nanj trajal dalj časa, so otroci dobili v dar še živali, narejene iz balonov.

Kar nekaj let zapored se nam na pikniku pridružijo tudi predstavniki naših sponzorjev. V sproščenem vzdušju se z uporabniki ali njihovimi starši pogovorijo o marsikateri temi, za katero v napetih delovnih vsakdanjih ne najdejo časa.

Priznamo, da smo letos pogrešali več odraslih uporabnikov. Druženje na pikniku je bila vedno priložnost za pogovor o polževem vsadku, izkušnjah, ki jih imajo pri navajanju nanj in kasneje redni uporabi ter deljenju informacij o možnostih, ki se odprejo ob povrnjeni sposobnosti poslušanja. Nekaj odraslih uporabnikov se nam je vendarle pridružilo in kot je videti s fotografij, so se imeli prav lepo.

In ker je bil naš piknik pravi piknik, se pravi z obilico dobrot, pripravljenih na žaru, se zahvaljujemo Katjinim in Sarinim staršem za ponovno odlično in z veliko dobre volje pripravljeno hrano.

In vreme? Malo nam jo je zagodlo. Nekaj zato, ker so že dneve pred tem napovedovali močan dež in se zato marsikateri, v preteklih letih zvesti udeleženec, ni odločil za prihod na piknik, nekaj pa zato, ker so se po drugi uri tudi nad Mariborom začeli zbirati deževni oblaki in nas opominjati, da bo potrebno s piknikom letos zaključiti nekoliko prej, kot smo bili tega vajeni v preteklih letih.

Ko se takole v prvih jesenskih dneh, ko nas je že presenetil prvi mraz in nas pričel pripravljati na zimske dni, spominjam junijskega piknika, v mislih preskakujem naslednjo polovico leta in se že veselim 10. junija 2017, ko bomo organizirali jubilejni, 20. piknik uporabnikov polževega vsadka in njihovih družin. Predlagam vsem, ki ste se v preteklih 19 letih kadarkoli udeležili piknika in vsem tistim, ki se ga niste še nikoli, da si rezervirate to soboto in se nam pridružite pri nepozabnem druženju, ki ga bomo prihodnje leto popestrili še z več aktivnostmi in presenečenji in tako obeležili zavidljiv niz rednih srečanj. Čeprav smo različni, stari in mladi, starši, otroci, učenci, dijaki, zaposleni, upokojeanci ... nas druži izkušnja s polževim vsadkom. Prav je, da se poznamo, povezujemo, pogovarjamo, se družimo in poveselimo. In lepo je, da vedno, ko se razidemo, vemo, da se, če ne prej, znova snidemo ob letu.

19. PIKNIK UPORABNIKOV POLŽEVE NJIHOVIH DRUŽIN

GA VSADKA IN

INTERVJU Z LUCIJO BARBARO MLAKAR

Irena Varžič, Center za sluh in govor Maribor

Lucijo poznam od njenega zgodnjega otroštva. Rodila se je gluha sliščim staršem. Ti so ji hitro poiskali pomoč strokovnjakov. Ker ji slušni aparati niso pomagali, je v drugem letu starosti dobila polžev vsadek. Ob pomoči skrbnih staršev je redno prihajala na rehabilitacijo na Center za sluh in govor Maribor. Sama sem ji nudila pomoč surdopedagoga v vrtcu in kasneje v OŠ. Z veliko truda in zavzetosti za delo se je zelo dobro naučila poslušati, razumeti govor in govoriti. Tako sva se do danes že zelo dobro spoznali in povem lahko, da je Lucija postala zelo pozitivna in zgovorna najstnica. In kaj mi je zaupala v intervjuju? Preberite!

Lucija, sedaj si že devetošolka. Kako je v šoli?

V šoli je super, odlično. Učitelji so fajni. Imam veliko ur pouka. Trikrat na teden začnem pouk že ob 7.30, končam pa večinoma šele ob 14.00. Imam štiri ure učne pomoči in eno uro vas (surdopedagoga). V četrtek sem v šoli do 14.45. Takrat sem že zelo utrujena. Upam, da me bodo učitelji tudi letos razumeli in mi pomagali. Rada sem uspešna.

Saj tudi si uspešna. Lani si zaključila osmi razred s samimi lepimi ocenami. Kaj pa delaš po pouku, v prostem času?

Ko pridem iz šole, se najprej najem in malo spočijem. Potem delam domače naloge in se učim. V torek in četrtek popoldan hodim k jazz baletu, ki traja uro in pol. V četrtek je to kar do 21.00, zato grem takrat bolj pozno spat. Dvakrat na leto imamo nastop, gremo pa tudi na tekmovanje v plesu. Lani smo nastopale, tekmovali v Mestnem gledališču Ptuj in smo zelo dobro plesale. Plešem že od tretjega leta starosti. Najprej nisem najbolj rada plesala, pa me je mama spodbujala, naj vztrajam in še plešem. Sedaj pa zelo rada plešem. Štiri leta sem igrala klavir, ker pa nisem imela dovolj časa za vajo, sem se nehala učiti igranja na klavir. Doma imam klavir in včasih še kaj zaigram.

Tudi na naših prireditvah Centra za sluh in govor Maribor si že plesala in igrala na klaviature in si nas vse navdušila. Kaj pa rada bereš?

Ne berem najraje, preberem pa domače branje in kakšno knjigo na morju na plaži. Na zadnje sem prebrala knjigo Lažna mesta od Johna Green. Gledala sem tudi film posnet po tej knjigi. Priporočam,

da jo preberete. Sedaj pa berem Gimnazijko od avtorja Antona Ingoliča.

Zagotovo boš koga navdušila, da prebere knjigo po tvojem priporočilu. Ti ob šolskem delu in plesu ostane kaj časa za prijateljice?

Rada se družim s sošolko Ano in Nino, sosedo. Zalini in moji starši so družinski prijatelji in se pozna že od rojstva. Skupaj gremo tudi na morje. Vidiva se na pikniku, včasih pa se dobiva kar tako na pijači ali pa prespiva ena pri drugi. Radi se pogovarjava. Približno vsaka dva tedna se dobim s Katjo, ki ima tudi polžev vsadek. Greva na pijačo in se pogovarjava, kaj vse se nama je zgodilo v teh dveh tednih. Vedno si imava zelo veliko za povedati.

Kmalu boš končala osnovno šolo. Kakšna pričakovanja in načrte imaš?

Komaj čakam, da končam osnovno šolo. To bodo za mene velike spremembe. Rada bi se vpisala v Srednjo zdravstveno in kozmetično šolo Maribor, smer kozmetika. Komaj čakam, da se o tem naučim nekaj novega. Spoznala bom nove sošolce in prijatelje. Veseli me, da bom postala kozmetičarka. Upam, da ne bom zamujala na avtobus za Maribor ali da ne bom vstopila na napačni avtobus. To se je zgodilo mojemu bratu Gašperju. Ko bom končala srednjo šolo, bi šla rada še študirat, ker bi rada nekaj dosegla. Rada bi odprla kozmetični studio. Upam, da bom dobila štipendijo in potem diplomo, tako kot moja mama in ata. Tudi moja sestra študira sedaj na turistični šoli in je srečna tam. Brat pa končuje srednjo šolo, je v četrtem letniku. Potem bi rad šel v Avstrijo v šolo za režiserja. Upam, da nam bo vsem uspelo in bomo vsi dobili službe in imeli svoje družine. Da bi bili vsi srečni.

Hvala, da si tako lepo zaključila najin pogovor. Ob tvojem pozitivnem razmišljanju in dobrih delovnih navadah ti bo gotovo uspelo. Tebi in tvoji družini. V to sem prepričana!

Sončna pot 14 a
6320 Portorož

KONFERENCA COCHLEAR: LISTENING TO LEARN 2015

Katja Globevnik, Center za sluh in govor Maribor

Od 15. do 17. oktobra 2015 sem bila v Birminghamu na konferenci Listening to Learn, v organizaciji podjetja Cochlear. Prva dva dni konference sta bila namenjena strokovnjakom, ki se pri svojem delu srečujejo z otroki s polževim vsadkom. Zadnji dan konference pa je bil namenjen staršem, ki imajo gluhe in naglušne otroke.

Na konferenci sem imela priložnost poslušati predavanja in delavnice številnih strokovnjakov, ki imajo veliko izkušenj pri delu z otroki z izgubo sluha.

Warren Estabrooks iz Kanade je predstavil številne izkušnje in nasvete iz svoje dolgoletne prakse. Predstavil je način dela po terapiji, imenovani Auditory Verbal Therapy, in pomembnost sodelovanja starša gluhega otroka v procesu rehabilitacije poslušanja. Napovedal je tudi izid nove knjige z naslovom Auditory-Verbal Therapy v letu 2016.

Noël Janis-Norton je specialistka za učenje in vedenje otrok z več kot 45 leti izkušenj na tem področju. Izdala je že nekaj knjig na temo vzgoje, reševanja problemov, spodbujanja otrok po principih mirnejše, lažje in srečnejše življenje in vzgajanje. Principe, ki jih je razvila je predstavila tudi na konferenci.

Rebecca Bently iz Anglije je predavala o razvoju kompleksnih jezikovnih sposobnosti. Opozorila je na to, da ni pomembno le število besed, ampak tudi to kako jih otrok zna uporabljati.

Clare Sheridan je v svojem predavanju govorila o razumevanju učenja pri odraslih. Učenje odraslih se zelo razlikuje od učenja otroka, zato je pomembno, da se v takšnih primerih prej z odraslo osebo pogovorimo kot vztrajamo in iščemo način, da ga nekaj naučimo.

Eulalia Juan, logopedinja iz Španije je predstavila raziskavo iz Amerike in Azije, ki je pokazala, da otroci s polževim vsadkom največ časa preživijo v hrupu, ki pa je tudi najtežje okolje poslušanja. Izpostavila je pomen uporabe FM sistema. V raziskavi so izmerili nivo hrupa, ki ga lahko najdemo v šolskem okolju otroka: pri pouku je nivo hrupa 61 dB, v manjši skupini 66 dB, v učilnici ali na hodniku med odmorom 76 dB in v jedilnici med malico ali kosilom 83 dB.

Lise Henderson surdopedagoginja iz Anglije je pripravila delavnico, na kateri je pokazala, kako lahko s pomočjo nove računalniške tehnologije spodbujamo otroka k pripovedovanju.

Na konferenci sem pridobila veliko novega znanja in sem podjetju Cochlear zelo hvaležna, da so mi omogočili udeležbo.

IZZIVI VKLJUČEVANJA NAGLUŠNEGA OTROKA V VRTEC

Simona Plavčak, diplomantka predšolske vzgoje

Moje ime je Simona in sem diplomantka Pedagoške fakultete Koper, smer Predšolska vzgoja. V svoji diplomski nalogi sem raziskala, kakšne izzive prinaša naglušnost otroka v procesu vključevanja v vrtec. Na izbiro teme diplomske naloge je vplivala osebna izkušnja, saj imamo v družini naglušnega člana.

MED-EL - Sonet

Pri pisanju diplomske naloge sem ugotovila, da se na začetku z izzivi soočajo starši, ki morajo sprejeti, da imajo otroka s posebnimi potrebami. Sledijo pomembne odločitve glede vključevanja otroka v vzgojno-izobraževalni proces, kamor so vključeni tudi strokovni delavci, ki skrbijo za prilagoditve, usklajevanje in načrtovanje dejavnosti, ter vzgojitelj, ki izvaja individualiziran program in skrbi za inkluzivno klimo, klimo sprejemanja, enakopravnosti in spoštovanja. Vsak izmed naštetih v obdobju otrokovega odraščanja sprejema pomembne odločitve, ki vplivajo na otrokovo življenje, zato vse te odločitve predstavljajo velik izziv, kakor tudi konstruktivno sodelovanje med vpletenimi, saj je potrebno zgraditi odnos, ki temelji na spoštovanju in zaupanju.

Pri mojem družinskem članu je bila inkluzija v vrtec uspešna, zaradi zgodnje obravnave in medsebojnega sodelovanja, ki se je izkazalo za učinkovito, saj se je med starši, otrokom, vzgojiteljico in surdopedagoginjo vzpostavilo tesno sodelovanje, ki je temeljilo na medsebojnem zaupanju. Zgodnja obravnava je otroku omogočila, da je zelo hitro prejel slušne aparate, medsebojno zaupanje pa je omogočilo, da je bilo sodelovanje usmerjeno v kakovostno zgodnjo obravnavo in s tem otrokov napredek. Poleg konstruktivnega sodelovanja so za uspešno inkluzijo potrebni tudi drugi pogoji, ki sta jih

vzgojiteljica in njena pomočnica izpolnjevali. Otroka sta sprejeli enako kot vse druge otroke ter pridobili ustrezno znanje za delo z naglušnim otrokom, kamor je sodilo tudi poznavanje postopka za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami. V procesu otrokove inkluzije je vzgojiteljica potrebovala pomoč in oporo, ki jo je zaradi konstruktivnega sodelovanja dobila s strani mobilne surdopedagoginje in staršev. K uspešni inkluziji sta pripomogla tudi starša, ki sta redno sodelovala na habilitacijah in aktivno izvajala vaje doma. Otrok je bil odlično sprejet s strani vrstnikov, prav tako ni bilo težav pri komunikaciji z vzgojiteljico, s strokovnimi delavci in surdopedagoginjo.

Skozi celotno diplomsko nalogo sem se naučila, da je konstruktivno sodelovanje izjemno pomembno, saj se skupaj lažje soočamo z izzivi, ki jih življenje prinaša, in tudi, da slišči ljudje ne bomo nikoli razumeli, kako je, če ne slišiš, lahko pa se potrudimo in naglušnim priskrbimo tisto, kar jim bo omogočilo enake možnosti za uspeh, kot jih imamo slišči ljudje.

MED-EL

RONDO®

S POLŽEVIM VSADKOM V BOLNIŠNICI

Mag. Carmen Kronawettleitner, MED-EL

"Uporabniki PV, ki morajo v bolnišnico, morajo pri svojih pripravah upoštevati določene posebnosti. Bolniki z izgubo sluha imajo posebne potrebe, ki jih negovalno osebje večkrat ne pozna. Zato jih je potrebno s temi posebnostmi seznaniti."

Mag. Carmen Kronawettleitner, Sr. Project Manager, Awareness - Candidates & Users, MED-EL

Izguba sluha ni vidna

Priporočamo, da lečeče zdravnike že predhodno seznanim s PV. Mnogi se ne zavedajo, da uporabniki PV brez govornega procesorja slišijo samo malo ali sploh nič. Med bivanjem v bolnišnici imajo opravka z različnimi oddelki. Glede na organizacijsko shemo ustne informacije večkrat ne zadoščajo. Zato že ob sprejemu v bolnišnico prosite, da se vaše stanje sluha označi na bolnišničnem kartonu – izguba sluha namreč ni vidna. MED-EL je zato pripravil posebne nalepke, ki jih lahko brezplačno dobite v Slušnih aparatih Widex.

Slika: Karton z nalepko

Dobro jutro!

Kadar si zaradi zdravstvenega stanja ne morete govornega procesorja sami namestiti, prosite

bolnišnično osebje za pomoč. Opozorite jih, da je treba procesor med tuširanjem sneti.

Pregledi

Že ob najavi ali predhodnem razgovoru jih obvestite o svoji izgubi sluha. Najave preko zvočnika so tudi za normalno slušanje slabo razumljive, zato prosite, da pridejo po vas. Pri pregledu opozorite zdravnika, da ga slišite samo z nameščenim procesorjem.

Kadar gre za MRT ali CT, priporočamo, da vzamete s seboj svojo ID kartico in navodila za uporabo govornega procesorja. Bolnišnično osebje bo tako seznanjeno s previdnostnimi ukrepi. Uporabniki MED-ELovih PV lahko namesto navodil s seboj vzamejo brošuro "Medicinski postopki za sisteme vsadkov MED-EL". Za uporabnike ostalih MED-EL-ovih slušnih vsadkov najdete navodila na <http://www.medel.com/isi/>.

Operacije

Ob načrtovani operaciji se z operacijskim osebjem dogovorite, kako med operacijo postopati z govornim procesorjem. Če je možno, odložite procesor tik pred narkozo in se prepričajte, da bo varno spravljen – najbolje v etuiju z napisom. Procesor naj ne leži nezavarovan, saj je v bolnišnici dosti kovinskih predmetov, ki lahko neopazno pritegnejo magnet v procesorju. Procesor naj vam vrnejo takoj po zburanju iz narkoze. Osebje opozorite, da brez procesorja slišite zelo malo ali nič.

Slika: Potovalni etui

Slika: Etui za baterije

Previdnost je na mestu

V bolnišnici preživite večino časa v postelji. Bolniška postelja je kovinska, zato zelo privlači procesor. Preden zaspate, poskrbite za procesor. MED-EL dobavlja tudi trak za lase, ki drži govorni procesor v pravilni legi in preprečuje izgubo le-tega. Trak za lase lahko kupite v Slušnih aparatih Widex.

Slika: Uporaba traku za lase in slika Trak za lase

Na procesor morate posebej paziti med preoblačenjem postelje. Med stresanjem odeje lahko pade na tla in se poškoduje. Robček ali servieta nista namenjena varnemu shranjevanju procesorja. Mnogi slušni aparati so na tak način že pristali v smeteh. Kadar procesorja ne nosite, ga shranite v predalu omarice v etuiju ali sušilni posodi. Tako ne more pasti na tla. Pri MED-ELu lahko za

klasične zauheljne procesorje kupite tako imenovan „Support Kit“, lično torbico, v kateri lahko varno hranite procesor in druge dele (vrvico, pokrovčke, baterijske dele itd.)

Ne glede na bivanje v bolnišnici priporočamo sklenitev škodnega zavarovanja za govorni procesor.

Vedno dobro slišati

Ob načrtovanem bivanju v bolnišnici je dovolj velika zaloga baterij pomembnejša od zobne ščetke. Novo zobno ščetko lahko dobite tudi v bolnišnici, ustrezne baterije malo težje.

Če predvidevate, da baterij iz zdravstvenih razlogov po operaciji ne boste mogli sami menjati, pravočasno pokažite bolnišničnemu osebju, kako to deluje. Za vsak slučaj imejte pri sebi navodila za uporabo procesorja, kjer lahko negovalci preverijo postopek.

Komunikacija je življenjskega pomena

Da med pacientom in medicinskim osebjem ne bi prišlo do nesporazuma, je potrebna jasna komunikacija, sicer lahko pride do negativnih posledic za vaše zdravje. Zdravnikom, medicinskim sestram in negovalcem posredujte naslednja navodila za dobro komunikacijo z osebami z izgubo sluha:

- Vedno glejte pacienta s polževim vsadkom in stojte pred njim.
- Usta: branje z ustnic olajša razumevanje. Usta zato ne smejo biti prekrita. Med govorjenjem ne smete žvečiti in obraz mora biti dobro osvetljen.
- Vzemite si dovolj časa – med pogovorom s pacientom PV ne opravljajte še drugih opravil (npr. postiljanje). Tako so usta bolj vidna in ni nobenih dodatnih šumov.
- Minimirajte hrup okolja in dodatne šume – med pogovorom radio ali TV sprejemnik utišajte ali ugasnite.
- Govoite razumljivo – ne prehitite ali preglasno, ne artikulirajte pretirano.
- Pri problemih z razumevanjem povejte na drug način. Ne kričite – kričanje je agresivno in povzroča negotovost, povedano pa bo popačeno in težko razumljivo. Prepričajte se, da je pacient vse razumel – predvsem pri kritičnih temah naj pacient povedano na kratko ponovi. Samo tako se izognemo nesporazumom.
- Zasilna rešitev: napišite – kadar govorna komunikacija ni zadovoljiva, glavne točke napišite, da se izognete nesporazumom.

Če bodo vsi sogovorniki upoštevali ta navodila, bo komunikacija potekala brez težav.

MED-EL

LETOŠNJE NOVOSTI PRI COCHLEARJU

Mirko Robba, Posluh d.o.o.

Aprila 2016 smo imeli distributerji za Evropo, Afriko in Bližnji Vzhod na Dunaju svoje redno spomladansko srečanje: Cochlearjevi strokovnjaki so nas seznanili s kar velikim številom novosti, ki bodo v prihajajočem obdobju tja do jeseni prišle na evropski trg. Kdaj točno ni odvisno toliko od Cochlearja samega in njihovega dela, ampak od raznih pooblaščenih agencij ter tega, kdaj bodo izdani ustrezni CE certifikati, ki omogočajo uporabo medicinsko-tehničnih pripomočkov znotraj Evropske unije. Prav verjetno si bomo lahko te novosti prej ogledovali na spletnih straneh za Ameriko in Pacifik, kot pa jih bo možno videti v Evropi. Vsaj izkušnje so take.

Omenil sem Dunaj. To mesto ni bilo izbrano za srečanje naključno, ampak je bila v dogajanje vključena tudi otvoritev novega Cochlearjevega središča. Cochlear je s tem vse dejavnosti, ki se tičejo Srednje in Vzhodne Evrope, iz Basla prenesel na Dunaj. Upamo, da bo to imelo vpliv tudi na naše končne uporabnike, saj naj bi bile vse stvari bolj pri roki in znotraj EU, kar v poslovanju marsikaj poenostavi.

IMPLANT IN NOVA ELEKTRODA

Ko poskusim komu, ki je že uporabnik PV ali pa kandidat za PV, razložiti, kateri implant je boljši, velikokrat slišim odgovor, da se na tehnične detajle pač ne spozna in naj o tem odločijo kar zdravniki sami, ti pa menda itak pravijo, da so vsi implanti enako učinkoviti. Seveda pa vsak lahko razume podatek, kolikšna je verjetnost, da bo s posameznim implantom moral v naslednjih 15 letih ponovno na operacijo, ker bo implant odpovedal. In prav tu se implanti zelo razlikujejo med seboj. Cochlear dobavlja implante, ki so dokazano najzanesljivejši. In če boste koga slišali, da je normalno, da po 10 do 15 letih implanti odpovedo in jih je potrebno zamenjati, to zagotovo ne velja za Cochlearjeve: Profile, je na tržišču dobri dve leti in v tem času je število

odpovedi še vedno enako praktični ničli. Prav tako je za pacienta pomembno, da se pozanima, kakšne težave lahko pričakuje (in s kakšno verjetnostjo) po sami operaciji in rehabilitaciji pri posameznih znamkah implantov.

Tako na Profile implantu kot na starejšem Freedom implantu sta se do sedaj uporabljali dve elektrodi: Contour Advance oz. CA, to je elektroda s predukrivljeno obliko, ki se skoraj optimalno prilega slušnemu živcu in s tem omogoča večjo dolžino stimulacije le-tega kljub sicer uradno krajši dolžini same elektrode v primerjavi s konkurenčnimi, ter Slim Straight elektroda, ki je po obliki najtanjša med vsemi, mehka po obliki, s tem pa kirurgu omogoči, da tudi po operaciji ohrani ostanke sluha. Nova elektroda (uradno poimenovana CI532) pa naj bi po 9 letih razvoja in 4 spremembah v samem designu združevala dobre lastnosti obeh v eni sami. To naj bi se poznalo predvsem pri poslušanju in razumevanju govora s strani prejemnikov tega PV. Razliko naj bi pacient občutil tudi po sami operaciji zaradi zmanjšanja intrakohlearne travme, ki naj bi se ne pojavila v času kliničnih testiranj kar v 98 % primerov. Postopek vsaditve elektrode je inovativno zasnovan, tako da lahko kirurg optimalno prilagodi lego v polžku, po potrebi pa lahko postopek tudi ponovi.

MERITVE MED OPERACIJO IN NASTAVITVE

Pri nastavitvah procesorjev za polžev vsadek se vse začne že v operacijski sobi med samo operacijo. Defektolog/akustik tedaj izvede meritve, ki povedo, kako je operacija uspela, podatki pa pozneje služijo kot osnova za prve nastavitve. Že pred časom je Cochlear izdelal daljinček, s katerim lahko kirurg kar sam opravi te meritve. Akustiku ni več potrebno prinašati računalnika in kablov v operacijsko sobo. Sedaj je Cochlear naredil še poseben program DataViewer, ki omogoča pregledovanje podatkov o operaciji tudi brez prenosa v računalnik za nastavitve. Tudi same nastavitve bodo od sedaj možne tudi brez kablov, saj je Cochlear izdelal t.i. Wireless Programing Pod. To je majhna, za prst velika naprava, ki se priključi med procesor in baterijski del. Enostavnejši program za nastavitve, t.i. Nucleus Fitting Software (NFS) pa odslej deluje tudi na tablici. A si predstavljate: otrok se prosto igra v prostoru, medtem ko mu defektolog nastavlja aparat preko tablice? Kmalu bo tudi to možno.

NOV PROCESOR ZA PV

Poleti je prišel v Evropo tudi nov procesor za polžev vsadek Kanso, strokovno poimenovan tudi CP950. Kanso je japonska beseda in pomeni »enostaven«. To je procesor v obliki diska brez dodatnih zunanjih delov. Iz omenjenega ni težko ugotoviti, da se je Cochlear tokrat zgledoval pri konkurenci. Novi procesor ima tehnologijo procesorja Nucleus 6 (CP900 serija) in prav v tem pogledu ta procesor konkurenco tudi prekaša (2 mikrofona, »SmartSound IQ with Scan« način delovanja, zelo dobra je filtracija hrupa in vetra, ter Wireless povezljivost). Še najpomembnejše, vsaj kolikor sem opazoval težave pri konkurenci, pa je, da je aparat za dobro četrtno lažji, kar posledično pomeni ob manjšem draženju kože s strani magneta, udobnejše nošenje aparata. Aparat bo imel tudi posebno oblekico, s katero bo možno iti tudi v vodo. Tu pa bodo uporabniki naleteli na isti problem kot pri konkurenci. Te oblekice je možno uporabljati le v kombinaciji z živosrebrnimi baterijami, ki so po okoljevarstvenih predpisih v Evropski uniji prepovedane.

Cochlear novi aparat označuje s tremi angleškimi besedami: smart (pameten, zaradi že omenjene najnovejše tehnologije SmartSound iQ), simple (enostaven, je robustne in kompaktne oblike), discreet (diskreten, neupadljiv, je manjši in lažji od konkurenčnih modelov).

Aparat je sedaj že možno dobiti v 8 različnih barvah. Možno je dobiti tudi razne pripomočke za pričvrstitev in varnejše nošenje aparata.

NOV PROCESOR BAHA

Še pred julijem 2016 je bil dobavljiv nov procesor za kostno usidrane implante, poimenovan BAHA 5 SuperPower. Že ime pove, da gre za najnovejšo tehnologijo, uporabljeno že v miniaturnih BAHA 5 aparatih, ki pa tokrat ponuja izredno močno stimulacijo notranjega ušesa preko kosti. Novi procesor bo nadomestil že zelo zastarel model Cordelle in nekoliko novejša Intenso in BP110. Glede na to, da je bil najmočnejši Cordelle zaradi moči pravi žepni procesor, je bilo nemogoče pričakovati, da bi bil SuperPower podobnih miniaturnih dimenzij kot najsodobnejša BAHA 5, vendar pa je vsa tehnologija vendarle, in to zelo estetsko, spravljena v zaušesni procesor. Samo ohišje je podobno Nucleus 6 procesorju, pa tudi celoten izgled bolj spominja na procesorje za PV kot klasičen BAHA aparat. Ima vrvico, namesto antence pa vibrator, ki se natakne na implant. Če ima uporabnik implantiran BAHA Attract implant (t.j. implant z notranjim magnetom), pa je uporaba in izgled že zelo podoben uporabi klasičnih slušnih aparatov, le da z olivo ne zapremo slušnega kanala ampak vibrator naslonimo na magnetek.

ZAKLJUČEK

Z vsemi temi novostmi si Cochlear utrjuje mesto vodilnega proizvajalca implantabilnih slušnih rešitev. Ne smemo seveda pozabiti tudi na širok nabor akustičnih implantov srednjega ušesa.

POGOVOR Z ANEJEM

Sergeja Grögl, Center za sluh in govor Maribor

Anej mi je risbico tako razložil:

»To je igrlica. Zajec ima kitaro. Medo poje.«

»To je mikrofon!« mu razložim.

»Ja, mikrofon! Ptica ima torto.«

»Zakaj piše tu Foxi? Kdo je to?« vprašam.

»To je lisica. Nima roke!«

»Nima roke?«

»Ne, ima ...«

Anej nekaj zamomlja, ne razumem ga, zato ga sprašujem dalje. Ker se

nisva mogla sporazumeti, odločno vzame v roke svinčnik in nariše na papir kavelj.

»Aha, kavelj!«

»Ja, kavelj.«

»Torej je Foxi gusar?« vprašam.

»Ja, gusar!« ponovi in se nasmehne.

Morda bi nekdo imel dvome okoli te najine komunikacije, jaz pa sem neizmerno vesela in zadovoljna, kajti za tem enostavnim dialogom se skriva veliko več kot samo besede!

KAJ JE POD DEŽNIKOM?

Sergeja Grögl, Center za sluh in govor Maribor

NAVODILA IGRE

Dežnik izrežite na črtnem delu. Pod ta del skrijte pripravljene slike oseb ali živali ter s pomočjo piktograma preberite pesmico!

Da bo otrok lahko ugotovil, kdo se skriva pod dežnikom, se morate oglašati kot skrita oseba ali žival. Za družinske člane lahko sami pripravite fotografije vaših resničnih družinskih članov, nato pa uporabite melodijo glasu, ki označuje predstavljeno osebo, pri živalih pa uporabite onomatopeje, ki predstavljajo posamezno žival (mu, gaga, hov ...). Otrok naj s pomočjo poslušanja poimenuje žival ali pa ponovi, kar je slišal. Nato vloge zamenjajte.

Z veliko vaše osebne domišljije boste igro lahko uporabili na najrazličnejše načine. Veliko zabave in veselja ob igri.

BAHA5

BAHA SuperPower

Posluj d.o.o.
Sončna pot 14 a
8320 Portorož

Attract sistem
za stimulacijo
polžka po kostni poti,
ko aparat ni
nameščen,
se implant ne vidi.

Wireless dodatki za procesorje BAHA 4, BAHA5, BAHA SuperPower,
Nucleus 6 in Kanso

Connect sistem
za najboljše poslušanje
preko kosti

Najsodobnejša tehnologija na področju slušnih implantov

Najsodobnejši procesor za polžev vsadek
s tehnologijo IQ Smart filtriranja
zvoka in brezvrvično
tehnologijo

ABI,
slušni implant, ki se pripne
direktno na možgansko deblo

Nucleus Carina
implant srednjega
ušesa, edini popolnoma
vgradljiv (neviden)
slušni implant na trgu

CODACS,
implant srednjega ušesa
za direktno akustično
stimulacijo polžka

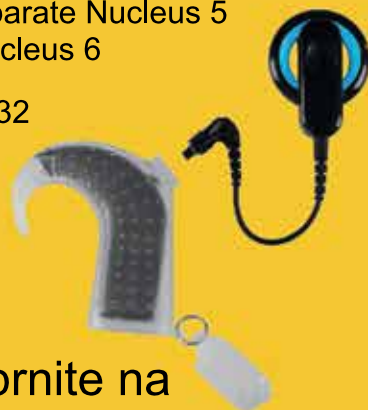

Najsodobnejša
programska in
strojna oprema za
natačno
nastavljanje zvočnih
procesorjev

Nucleus Profile implanti
z elektrodami Contour Advance, Slim Straight in CI532

Aqua+
za brezskrbno uživanje v vodi
za aparate Nucleus 5
in Nucleus 6

Nucleus Kanso procesor za polževe vsadke

Za več informacij se obrnite na

web: www.posluj.si
email: info@posluj.si
tel.: 031 / 737363

MED[®]EL

MRI? No Worries.

Give your patients peace of mind for years to come. The MED-EL SYNCHRONY Cochlear Implant* is the only CI that enables 3.0 Tesla MRI without magnet removal or risk of magnet dislocation, even without a head bandage.

For your patients, this means no additional surgery, no discomfort, and no hearing downtime.

hearLIFE

* Recipients with a SYNCHRONY Cochlear Implant may be safely MRI scanned at 0.2, 1.0, 1.5, and 3.0 Tesla following the conditions detailed in the instructions for use.

medel.com

For peace of mind, choose MED-EL.